

Incluziune socială prin furnizarea de servicii sociale integrate la nivelul comunității

Proiect demonstrativ

Perioada: Octombrie 2014 – Septembrie 2017
Buget alocat: 5.3 milioane de Euro din care 3.3 contribuția Norway Grants și restul contribuție proprie UNICEF
Locația: aproximativ 50 de comunități rurale și urbane din Județul Bacău
Beneficiari: Peste 54.000 de copii și familiile acestora din care peste 5.400 copii la risc sever de excluziune socială
Parteneri: Furnizori de servicii, autorități locale, județene și naționale, organizații neguvernamentale

De ce acest proiect demonstrativ?

Conform datelor Eurostat din 2013, peste 40% din populația României, respectiv peste 49% din populația de copii a României, se află la risc de sărăcie. Motivele sunt complexe, interdependente și continuă să se transmită de la o generație la alta. Accesul scăzut la servicii de sănătate, sociale și de educație, la care se adaugă cunoștințe limitate despre drepturi și oportunități, duc la excluziunea socială a familiilor vulnerabile și a copiilor acestora. Sunt afectate în mod special comunitățile rurale și cele de romi. Criza economică a afectat familiile vulnerabile prin pierderea locurilor de muncă și prin reducerea veniturilor obținute din munca în țară sau străinătate. Criza a afectat și capacitatea sistemelor de protecție socială, sănătate și educație de a răspunde nevoilor acestor grupuri vulnerabile. Intervențiile sociale sunt concentrate în prezent pe plata unor prestații bănești și pe măsuri de protecție care sunt costisitoare și frecvent ineficiente pe termen mediu și lung.

Ce propune acest proiect demonstrativ?

Pe baza experiențelor anterioare acumulate de UNICEF și partenerii săi în intervenții la nivel internațional, național și local, acest proiect propune testarea unui model de acordare de servicii comunitare integrate la nivelul județului Bacău. Serviciile vor fi în primul rând asigurate de către profesioniștii de la nivel local, respectiv: asistent social, asistent medical comunitar, mediator școlar și sanitar, la care se vor adăuga servicii de educație pre-școlară și școlară incluzivă și de calitate, toate sub coordonarea autorităților locale și cu sprijin tehnic și metodologic de la autoritățile județene. Activitatea se va baza pe metodologii de lucru care vor aduce aceste servicii să lucreze împreună și care vor folosi la maximum toți partenerii de la nivelul comunității (autorități locale, organizații neguvernamentale, biserica etc). O atenție specială se va acorda identificării timpurii și prevenirii situațiilor de risc la nivelul familiilor și copiilor.

De ce Bacău?

Județul Bacău este situat în regiunea Nord-Est a României, una din cele mai sărace regiuni din țară. Județul are o populație de peste 600.000 de locuitori din care 18% sunt copii. Populația de etnie

romă autoidentificată atinge 2,65%. UNICEF a inclus județul Bacău încă din 2010 în programele și intervențiile la nivel comunitar. Experiența acumulată, parteneriatul creat cu autoritățile locale și județene, precum și rezultatele de până acum au fost factori importanți în alegerea județului pentru implementarea acestui proiect demonstrativ.

Beneficiarii proiectului demonstrativ

Pe baza unei analize preliminare proiectul va fi implementat în aproximativ 50 de comunități rurale și urbane din județul Bacău dintr-un total de 85 de localități existente în acest județ. Se estimează că de model vor beneficia peste 54.000 de copii și familiile acestora dintre care peste 5.400 sunt copii aflați la risc sever de excluziune socială. O mare parte a acestora din urmă vor fi copii și familii de etnie romă. În comunitățile vizate se va face o evaluare a situației întregii populații de copii și a familiilor acestora și, în funcție de nevoile identificare, aceștia vor primi un set de servicii de bază sociale, de sănătate și educaționale care pot să includă identificarea vulnerabilităților, evaluarea de nevoi, informare, comunicare, consiliere, sprijin individual, îngrijire asistată, referire către servicii specializate și monitorizarea cazului. Profesioniștii de la nivel local vor colabora și vor construi o bază comună de date privind managementul cazurilor, vor aplica metodologii integrate de abordare și vor activa ca parte a unui mecanism coordonat de la nivelul consiliilor consultative locale.

La nivelul școlilor și grădinițelor din aceste comunități vor fi inițiate activități de creștere a accesului și menținerea copiilor vulnerabili în procesul de educație, creșterea capacității școlilor de a primi și include orice copil, indiferent de etnie sau dizabilitate. De asemenea, se urmărește implicarea mai activă a părinților și a altor actori comunitari pentru încurajarea unor atitudini pozitive față de școală, înscrierea universală în ciclul de învățământ începând cu grădinița și creșterea numărului de absolvenți de învățământ obligatoriu.

Nu în ultimul rând, furnizorii de servicii vor extinde activitatea și către adolescenți pentru a promova în rândul acestora comportamente fără risc, pentru a preveni consumul de droguri, alcool și tutun, pentru a preveni căsătoriile timpurii și sarcinile nedorite. O atenție specială va fi acordată și conectării serviciilor de la nivelul comunității cu alte servicii specializate.

Intervenția de furnizare de servicii la nivel comunitar va fi completată de activități de comunicare și schimbare de comportamente care să adreseze normele sociale, discriminarea și stigmatizarea cărora trebuie să le facă față comunitățile de romi.

Rezultate așteptate

Intervenția se așteaptă să aducă beneficii majore pe mai multe niveluri. Primul nivel este cel legat de îmbunătățirea situației copiilor vulnerabili și a familiilor acestora prin reducerea riscurilor de violență și separare, prin îmbunătățirea situației de sănătate, prin creșterea accesului și rezultatelor școlare, prin oferirea unei șanse mai bune de integrare socială și profesională pentru adolescenții la risc. Un al doilea nivel este cel al autorităților locale, respectiv al primăriilor care vor beneficia astfel de un mecanism funcțional și flexibil la dispoziția lor pentru a identifica, preveni și rezolva cazurile de excluziune socială. Mai mult, autoritățile locale vor fi sprijinite să identifice și să asigure finanțarea pozițiilor de furnizori de servicii și, după încheierea proiectului, prin accesarea de finanțări publice și nerambursabile. Pe termen mediu se așteaptă ca investiția făcută în aceste servicii cu o componentă puternică de prevenire să ducă și la reducerea costurilor majore înregistrate la nivelul serviciilor specializate care trebuie să remedieze cazurile grave care pot fi prevenite.

Un al treilea nivel este cel județean care va beneficia de formarea unui grup de experți care să poată administra și continua astfel de intervenții. Județul va beneficia de dezvoltarea unui mecanism de coordonare a serviciilor de sănătate, educație și sociale în linie cu tendințele și necesitatea descentralizării și acoperirii adecvate cu servicii a populațiilor vulnerabile.

Un ultim nivel este cel național. Conceptul de furnizare de servicii integrate la nivel comunitar a fost formulat anul trecut ca rezultat al unei inițiative comune a Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, Ministerului Educației Naționale și Ministerului Sănătății cu susținerea UNICEF. Acest proiect demonstrativ va pune în practică conceptul și va oferi documentarea și dovezile necesare pentru ca acest concept să se transforme în metodologii, practici, programe și legislație care să ducă la aplicarea acestuia la o scară cât mai largă și să influențeze pozitiv viețile cât mai multor familii și copii. Se așteaptă ca acest concept să poată sta la baza unor programe naționale cu finanțare publică și din fonduri europene și, de asemenea, să stea la baza strategiilor viitoare de incluziune socială.